

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 110.

V Ljubljani, v sredo 13. maja 1896.

Letnik XXIV.

Vremena se jasnijo.

I.

Po vsej Evropi vré, kakor v sodu novo vino, ki se čisti. Povsod se vrši nekaj naravni prevrat s šumom in vretjem, duhovi se čistijo in če mogočni faktorji ne zabijejo sodu vehe, utegnejo se, to je naša želja in nada, s časom vremena zjasniti — sicer pa naravne sile raznesejo sod navzlic železnim obročem.

Tako vzbuja razvoj francoskih razmer v višjih krogih največje zanimanje. Vzrok je jasan. Francoske razmere so bile do skrajnosti napete. Socijalistično ministerstvo je bilo zastavilo vso svojo moč, opirajoč se na močno radikalno-socijalistično stranko, da zlomi veljavo senata, ki še nekako spominja na monarhijo. Ta dvoboj se je končal z zmago senata, ki kaže stalnejša načela ter dela pasivno oviro radikalnim, nestalnim življenjem, ki bi utegnili danes ali jutri zanetiti notranji boj v državi ter ga ob ugodni ali neugodni priliki zanesti čez mejo. In kdo vé, kake bi bile posledice za francosko državo, ki je v pesteh diplomatskih diletantov in sebičnih požeruhov.

Negotove razmere francoske države nikakor ne priporočajo republike, kakoršna je. S tem pa ne rečemo, da je v monarhijah vse boljše, ko v republikah. Brez dvoma bi se mogli mnogo učiti od ameriških in francoskih republikancev, a državna oblika monarhije nikakor ne ovira, da bi se isto dobro ne moglo v monarhijah izvršiti. Za sedaj se je francoski državni stroj ustavil na poševni ploskvi. Vnanji minister Hanotaux ima zaupanje v Rusiji, na katero se ozirajo celo skrajne stranke. Zbornica je v zadnjih mesecih glasovala, kakor da bi bila popolnem v radikalnem toku. A to so bile momentanne zmote,

katere je uprizoril spretni Bourgeois. Radikalna opozicija sicer napoveduje novemu, zmernejšemu ministerstvu boj z golim mečem, a vlada se utegne vzdržati, ker ima na svoji strani poljedelske kroge in moralno zaslombo v Rusiji. Vse krize v Franciji zadnjih 25 let pa kažejo, da ima monarhistična ustava več stabilnosti. Predsednik republike vé, kdaj mu poteče ura, zato njegova nestalnost v boju raznih strank. Monarh pa vé, da mora dobro vladati, da si ohrani in utrdi prestol. Naprave in naredbe v svobodnejšem smislu, katerih pogrešamo v mnogih monarhijah, ne zahtevajo ravno republikansko državno ustavo.

Zato se nam danes ni treba bati političnih revolucij, kakor so bile l. 1830 in 1848. Če pridejo prekucije, bodo le socijalne, zato pa je v prihodnosti nemogoča vsaka močna demokratska stranka brez socijalnega značaja. Čas ustavnih bojov je večinoma prominol, ako zastopniki takozvanih „izvoljenih vrst“ ne bodo poskušali drznega poskusa proti organizirajočim se „množicam“.

Tudi v francoskih zmedah vidi se za temnimi oblaki znamenje socijalnih bojov. Bivši minister Mesureur je naravnost izjavil: „Mi smo socijalistični ministri“, in šef njegov Bourgeois je potrdil njegove besede, ki pričajo o nastalem boju množic.

Se jasnejše so v tem oziru razmere v Nemčiji. Politična demokracija svobodnomiselne stranke zgublja tla med prebivalstvom, ker ima „meščanski“ značaj. Delavske množice, preje pod vodstvom Šulce-Deliča, Hirša in Duncerja, prešle so v socijalno-demokratski tabor. Konservativno stranko so zmedli antisemitje in krščanski socijalisti. Ahlwardt, ki je bil izvoljen s pomočjo konservativne stranke, je razvil prapor proti „junkermu in židom“. Krščanski socijalisti silijo naprej, konservativni vlečejo nazaj.

Jasno je torej, da se v Nemčiji množe nasprotja zaradi socijalnega vprašanja, ki se bode poostriilo, kakor v Franciji. Zal, da imajo proroki protiprekucije v rokah le mehanična sredstva ter poznajo le „dokaz palice“. Najboljši vojaki ne opravijo mnogo, ako imajo kratkovidne voditelje.

Državni zbor.

Dunaj, 12. maja.

Danes sta zborovali obe zbornici.

V gosposki zbornici je bilo prvo branje volilne reforme.

Ministerski predsednik grof Bađeni v svojem govoru naglašja, da so v poslanski zbornici razne stranke presojale volilno reformo le bolj s strankarskega stališča, od gosposke zbornice pa pričakuje neodvisno in nepristransko sodbo o tem za državo vevlažnem vprašanju. Vlada želi širšo volilno pravico, toda nikakor na škodo individualnosti posameznih kronovin ali proti načelu zastopstva interesov. Sedanji načrt ustreza razmeram, zgodovinskemu razvoju javnopravnih razmer in bližnji prihodnosti.

V komisijo za volilno reformo so bili izvoljeni: knez Auersperg, grof Buquoy, baron Czedik, vitez Czhyhlarz, Edelmann, baron Frankenstein, Inama-Sternegg, dr. Jagić, knez Khevenhüller, knez Lichtenstein, princ Lobkovic, grof Stadnicki, knez Starhemberg, grof Traun in grof Zamoyski.

Na to je gosposka zbornica po kratki debati vsprejela načrt eksekucijskega reda, nekatere olajšave glede pristojbin, zemljeknjižne določbe za Tirolsko in načrt zakona o železnici Chodorow-Podwysokije.

Poslanska zbornica je nadaljevala nadrobno debato o načrtu glede direktnih osebnih davkov.

LISTEK.

Gospodičina Kajón.

Portrét. — Spisal Grahár.

Sedel sem po kosilu pri oknu. Vroče julijsko solnce je žgalo s tako silo, kakor bi sijalo poslednjikrat. Na cesti je prahu malone za ped visoko. Žive duše ni mimo okna; vse se je poskrilo po senčnih kotih...

Dolgčas, neizrečeno dolgčas!

Ze od nekdanj nisem vedel po kosilu kaj početi. Spati nisem hotel, ker sem se bal, da bi me zvečer glava ne bolela; čitati pa nisem mogel, kajti čutil sem nekako čudno utrujenost v vseh udih, tako, da sem se le s težavo zdaj pa zdaj na stolu premaknil. Solnce mi je žgalo v obraz, ali toliko moči in trdne volje nisem vzmogel, da bi zagrnil okno. Muhe so letale po meni; zdaj mi je katera sedla na nos in me šegotala z nožicami, druga zopet mi je lezla počasi in premišljeno po spodnji ustnici; stresal sem z glavo na vso moč, kar mi je prizadevalo sila neprijeten, bolesten čut v sencih, — ali rok nisem mogel premakniti...

Na cesti se prikaže stara ženska; nepremično strmi v okno, naravnost vame. Na glavi ima svetlorudečo, za tilnikom privezано ruto. Obraz je koščen, oglat; vse črte kažejo čudovito trdnost in vztrajnost, le nos je neznajno zavil, bel in mehak... Pa

čemu strmi starica tako vame? Desno oko je izgubljeno, punčica nepremična, trepalnice ne trenejo niti za hip, mej tem ko šviga levo oko sila živahno in neutrudno iz kota v kot po globoki, temni jami...

Tu je pri oknu.

„Gospodičina so poslali...“ izpregovori s sladkim prijaznim glasom in mi pomoli drobno pisemce, pri tem pa me pogleda v moje veliko začudenje tako zlobno, kakor svojega najhujšega sovražnika...

„Blagorodni pospod Grahár!“

„Težko, zelo težko čakam, kedaj me posetite, da se v Vaši preprijetni družbi odtegnem vsaj za hip temu prozajičnemu svetu (sic!), ter se popnem na perotih duhovitega razgovaranja v idealne višine... Mnogo Vam imam povedati, premnogo!... Tu ga nimam človeka, da bi kaj razumel o vzvišenih stvarih, zato Vas prosim, pridite, če le kako mogoče, danes po šoli... Klanjam se Vam!“

Vaša Kajón.

„Ps. Kaj pravite k najnevejši številki „Zenskega lista“?... A o tem se pomeniva ustno...“ K.

„Ps. Kaj mislite k sujetu: „Prešeren in žensko vprašanje“? Originalen je vsaj — ne?“ K.

* * *

„Naprej!“

„Klanjam —“

„O, gospod Grahár, silno —, da, sedite prosim, silno ste me razveselili... Kako se Vam godi?... Kaj mislite, gospod Grahár: Prešeren in žensko

vprašanje?... A o tem se še pomeniva... Prosim, odložite!... Pa tu je prevroče, — ali se Vam ne zdi prevroče?... Izvolite v drugo sobo... Kako je tu razmetano; prav sram me je... Pa to je ženi jalno, — ah, oprostite, nisem hotela reči, da sem jaz ženi jalna...“

Sedel sem na zofo.

Na mizi leže trije elegantno vezani letniki „Lj. Zvona“ in vse letošnje številke „Zenskega lista.“ Okno je zagrnjeno s težkim zastorom, le ozek solnčni plamen se dviga ravno mej menoj in gospodičino, ki sedi na stolu meni nasproti ponosno, dostojanstveno.

Njen obraz preprežen s plitvimi, komaj vidnimi gubicami, je tako medlo bel, kakor mleko, če se mu primeša veliko vode. Nos je okrogel ter se nagiba nekoliko k zgubanim, le prav lahno rudeče nadahnjenim ustnicam. Majhni, vodeni očesi stojita preblizu skupaj, obrvi nad njima pa so visoko vzdignjene. Gospodičina Kajón je velike, nenavadno velike, nerodne postave; oblači se zmirom črno.

„Dovolite, da Vam nekoliko postrežem... prosim, ne branite se, vino človeka navdušuje... Tu so cigarete — izvolite! Ali veste, da jaz pušim?... To mi je postala nekaj časa sem prava potreba.“

Obraz se ji je nabral v bolestne gube, kadar je dala cigareto v usta; ali jaz sem pogledal v takih slučajih vselej v stran.

Poročevalec Beer naglašja da v Italiji imajo jednak davek, v Angliji že od l. 1842, na Nizozemskem je poleg dohodninskega davka še davek od imetja. Konečno pojasnuje lastnosti osebnega dohodninskega davka ter polemizuje z italijanskim poslancem Luzzatom.

Prvi člen vladne predloge je vsprejela zbornica s 161 proti 53 glasovom.

Na to se je vršila razprava o poglavjih II. in III., ki sta se vsprejela nespremenjena. V nadaljni razpravi predlaga poslanec Robič, naj se pri katastralnem čistem dohodku do zneska 300 gold. ne izvrši odpis s 15, marveč z 20 odstotki.

Nadalje so še govorili posl. Formanek, Abrahamoviz, Pfeifer, Auspitz, Kaiser in Kronawetter.

Finančni minister Bilinski ugovarja izjavam nekaterih poslancev, češ da bode izdala vlada naredbe, ki nasprotujejo zakonom. — Velika večina kmečkih prebivalcev, posebno mali poljedelci, bodo popolno prosti dohodninskega davka. Na podlagi tega ne bodo narasli za državo nikaki novi dohodki.

Pri obdačenju posojilnic se bode vlada ozirala na koristi, katere imajo te v kmetijskih občinah, in bode z njimi mileje postopala.

Posl. Kaizl predlaga naj se od čistega katastralnega dohodka nad 1000 gld. ne odpiše ničesar, nižji dohodki naj se pa razdele v tri razrede: I. od 500—1000 gld., II. od 200—500 gld. in tretji do 200 gld.

Nato se debata zaključi.

Prihodnja seja jutri.

Katol.-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Kor.

Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem je imelo minulo nedeljo, dne 10. t. m. shod v prijaznih Konatečah pod Strmcem. — Dan je bil krasen, shod vršil se je glede na razmere (že blizu ob jezikovni meji) prav sijajno. Zbralo se je kakih 500 ljudi, ki so pazno poslušali govornike. Prostor je bil primerno okrašen, glasno streljanje je naznanjalo daleč okrog, da se tu praznuje nekaj narodni praznik.

Predsednik gosp. župnik Gabron s prisrčnimi besedami pozdravlja došle poslušalce in govornike.

Provizor Rozman v daljšem govoru razkriva rane, ki jih je vsekaj liberalizem kmetškemu stanu, zlasti v političnem in gospodarskem oziru. Osvetli gospodarstvo liberalcev v koroškem deželnem zboru in pozivlja kmete - volilce, naj se pokažejo trdne in značajne može ob času volitev.

Gospod Kadut govori o izreji in šoli. Navaja zlate nauke škofa Slomška o krščanski izreji in kaže, katerih hib in grehov se treba v tem oziru varovati. Za tem dokaže z raznimi, deloma sarkastičnimi izgleidi, kako malo stori sedanja šola za pravo vzgojo otrok v verskem, kakor v narodnem oziru. — Glasno odobravanje je sledilo govoru.

Za njim je predlagal kmet Šervicelj p. d. Spicer dve resoluciji, v katerih zbrani

Slovenci - volilci oporekajo sklepom deželnega zbora koroškega glede veronauka na višji realki, usmiljenih sester in deželnozborskega volilnega reda ter izrekajo zahvalo mil. gosp. knezoškofu za predlog o ohranitvi kmetijskih posestev in slov. drž. poslancem, osobito gosp. kanoniku Klunnu, da naše pravice tako vstrajno zagovarjajo v drž. zboru. — Isti vrli kmet spregovoril je še o nekaterih zadevah, ki tlačijo kmeta, zlasti marsikatero bridko, a preresnično o naših šolah.

Govoril je dalje gosp. dr. Janko Brejc, ki je z navdušenimi besedami opominjal navzoče, naj ostanejo zvesti svoji materinščini, naj ljubijo rodno svojo zemljo ter naj se ne udajo nobenemu nasilstvu, marveč naj povsod dosledno zahtevajo svoje zakonite pravice. Burna pohvala je sledila vrlim besedam, ki so vsem segle do srca.

Z živio-klici je gosp. predsednik nato zaključil shod, s katerim sme društvo biti povsem zadovoljno.

Po shodu se je vnela prav prisrčna prosta zabava z iskrenimi napitnicami in milim petjem dobro izvežbanih domačih pevcev.

O spravi v stranki prava.

Iz Zagreba, 7. maja.

Splošna želja naroda hrvatskega, da se povrne zopet sloga v našo opozicijo, izpolni se bržkone v kratkem. V to svrhu je prinesel list takozvanih nečistih „Hrvatska Domovina“ izjavo, podpisano od mestnega župnika zagrebskega dr. Boroše in od odvetnika dr. Banjavčiča. Glavne točke tega poziva so, da ostane predsednik zedinjenega kluba zopet baron Rukavina, da se izdaje samo jeden list kot glasilo vse stranke in da pristopijo v redakcijo tega lista oni sodelavci, katere bode zedinjeni klub odločil, ter da bode redakcija tega lista v prostorih Starčevićevega doma. Na to izjavo, katera je vsprejeta z velikim odobravanjem našega opozicijskega občinstva, odgoril je tudi dr. Frank v svojem „Hrvatskem Pravu“ v glasilu takozvanih čistih pravašev, da je tudi njegova stranka pripravljena razgovarjati se o spravi in o zedinjenju cele stranke, ali pobija deloma predloge nečistih, posebno še predlog o predsedništvu, kajti po mnenju dr. Franka baron Rukavina ne more biti kar imenovan predsednik cellega pravaškega kluba, ker se je odcepil od Starčevićeve stranke, pa osnoval samostalen klub. On bi mogel biti sicer izvoljen na glavnej skupščini, ali dr. Frank omenja, da se njegova stranka ne da na noben način majorizirati. Vender pa je tudi dr. Frank za to, da se izvolijo od obeh klubov po trije člani, ki bi izdelali osnovo o sporazumljenju. O teh dogovorih naj bi se po tem razpravljalo na glavnej skupščini.

O vseh razpravah naj se točno vodijo zapisniki, ki se imajo predložiti glavni skupščini za temelj daljnih razprav. Klub čistih je izvolil precej v ta odbor dr. Franka, Evgena Kumičiča in dr. M. Starčevića. Ob enem so sporočili klubu nečistih, da store ravno tako. Kadar izvoljeni odborniki dokončajo svoje delo, naj se skliče glavna skupščina obeh klubov ter slednjič odloči o njihovem dogovoru.

Nadejamo se, da se oba kluba sporazumeta, če tudi nas malo plaši izjava dr. Franka, da se glede predsedništva njegova stranka ne dá majorizirati. To bi bila pa nedostojna igra, da se radi predsedništva kluba započeti dogovori razvržejo. V tem vprašanju morajo prenehati vsa osebna vprašanja. Za predsednika kluba ne more biti izvoljen niti dr. Frank niti baron Rukavina. Saj se nahaja v stranki še mnogo drugih zaslužnih mož, ki bi mogli prevzeti to čast. Morda bi bilo za slogu v stranki celo koristno, da se nobeden omenjenih mož ne voli za predsednika, vsaj ne bode osebnih protimb, ki so že tolikokrat povzročale razprtije v stranki.

Jedenkrat sem že omenil v „Slovencu“, da bi bil za predsednika najbolji Erazem Barčič, ki je cel čas, kar traja ta nesloga v stranki, neprenehoma miril duhove ter jih nagovarjal na slogu, ki je nam zares zdaj v vsakem pogledu prepotrebna. — Vrh tega pa je še Erazmo Barčič poznat kot slovanski rodoljub, ki goji ljubezen do vseh Slovanov, kar je pokazal z vsem svojim dosedanjim delovanjem na političnem polju. Znamo, da Barčič ne bo izvoljen za predsednika kluba, ali hoteli smo pokazati s tem, kakšni možje bi imeli prevzeti vodstvo stranke, katera si prisvaja vodstvo v hrvatskem narodu. Zraven ideje hrvatske mora se gojiti tudi ideja slovanske vzajemnosti, kajti naš položaj je tak, da smo vezani tudi na to idejo. Sam pokojni dr. Ante Starčević je to spredel ter je na svoje stare dni vkljub vsej njegovej hrvatskej ekskluzivnosti vender le moral ceniti Slovanstvo, proti kateremu je nekaj časa prav ostro pisal. V zvezi z ostalimi Slovani se naše moči okrepljujejo, da se moremo laglje boriti za naše pravice in naš obstanek. Gojenje te ideje slovanske vzajemnosti v stranki prava bi pomoglo tudi, da se povrne sloga mej njo in mej neodvisno stranko, ki je znala vselej ceniti važnost slovanske vzajemnosti za hrvatski narod. Zraven hrvatske se bori omenjena stranka tudi vedno pod zastavo slovanske vzajemnosti, pa je skoraj ravno zaradi tega tako omražena pri naših mažaronih in Mažarih, ki se boje slovanske sloge ter se trudijo, da jo preprečijo, kjer le morejo. No, mažaronska stranka dobro vé, kolika je moč Slovanstva, pa zategadelj gleda, da se ga Hrvati ne oklepajo, marveč da se združijo le z Mažari. Taka politika je seveda za Mažare povoljna, ali za nas smrtonosna, ker je dobro znano, kako želé Mažari vse pomazariti, kar se nahaja v okviru ogerske države. Oklenimo se tedaj poleg hrvatske ideje tudi ideje slovanske vzajemnosti v vsem našem delovanju; na ta način se bomo poprej zedinili ter tem laglje ubranili naših narodnih protivnikov.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. maja.

Razpadajoča levica. Dunajski poslanec Suess je izstopil iz kluba nemške levece. Za njim pojdeti še ostala dva dunajska poslanca Wrabetz in Noske. Nekateri liberalni listi trdijo, da bode Suess

„Ah, oprostite mi, če sem Vas preveč nadlegovala s svojim vabilom —.“

„Prosim, prosim, v veliko ves —.“

„— ali veste gospod Grahar, zame je prava srčna potreba, da govorim zdaj pa zdaj s človekom, kateremu pusto vsakdanje življenje še ni vzelo vseh idejalov —.“

„Ah, gospodičina, ta kompli —.“

„— toda o čem sva se hotela pomeniti? ... Napravite mi uslugo, gospod Grahar! ... Prosim, pijte, — ali Vam vino ne ugaja —?“

„Ali prosim —.“

„— in cigareta Vam je ugasnila ... tu so užigalice, izvolite! ... Kaj sva govorila? „Prešeren in žensko vprašanje!“ ... Kako mislite? To bi se dalo napraviti, ne?“

Sedel sem na svojem mestu popolnoma omamljen, ne da bi se ganil. Imel sem nekako tak čut, kakor bi stal čez glavo v vodi. Kot šumeči valovi mi je bilo govorjenje na uho. Hipoma se osvestim, ko umolkne gospodičina.

„Dovolite, gospodičina Kajón, če se ne motim, se Prešeren čisto nič ni bavil z ženskim vprašanjem.“

„Mislite? ... No, pa vzemimo: „Trubar in žensko vprašanje!““

„Dovolite gospodičina, Trubar vender ni —.“

„Tudi ne? ... Škoda! Napravimo torej: Koseski in žensko vprašanje ...“

Prekinil sem jo tako glasno, da se je vsa prestrašena zganila na svojem stolu.

„Gospodičina, prosim Vas za božjo voljo, ti ljudje vender niso imeli prav ničesar opraviti z ženskim vprašanjem ...“

Skoro mi je bilo žal svojega okrutnega tona, kajti gospodičina je izgubila mahoma ves pogum in tok njenih besedij se je tako korenito zajezil, da je le tu pa tam ob strani privrel kak studenček na dan.

„Torej, gospod Grahar, nasvetujte mi, prosim Vas, kako prikladno snov za „Ženski list“. Jaz imam sicer mnogo, premnogo mislij, toda vrté se mi po glavi tako urno, da jedno komaj dobro razumem, pa je že nikjer več ni ... oh, časih mi je čelo kar v ognju, povem Vam ... A jaz klepečem, — prosim Vas, nasvetujte mi ...!“

„To ni tako lahko, gospodičina ... Pišite, recimo, karkoli o slovenskem ženstvu ...“

„Kako to mislite, prosim? ... Kakšne idejale naj priporočam in sploh, kakšno stališče ...“

Govorila je vedno bolj jecljaje, dokler ni naposled umolknila, kakor polagoma usahne studenec v pesku.

„Ne razumem Vas, gospodičina. Tu ni treba priporočati nobenih idejalov. Pišite o ženstvu, ka-

koršno je ... Naslikajte mlada, naivna dekleta, ki jim ni drugega v mislih, kakor moški, — a poleg teh pa omikane, izobražene ženske, ki se skušajo na vsak način osvoboditi moškega vpliva — itd. ... To, mislim, bi bilo za Vas.“

„Oprostite, jaz ne vem prav, kakšno stališče ...“

„To je res; prav dobro, gospodičina! ... Tu lahko zavzamete dvojno stališče ... Lahko opišete drugo vrsto ženstva, namreč emancipiranke tako, da so obupale nad moškim svetom še-le tedaj, ko so se jim prikazale gube na obrazu in jih nihče ni več z zadovoljstvom ogledoval; takrat pa so se hipoma čutile učene in svobodne in so si nataknile naočnike ...“

Strahom sem umolknil.

Gospodičina se je mej mojim govorom začela nemirno premikati na stolu; stisnila je ustna in lahna rudečica ji je stopila v lica; gledala pa me je tako zabodeno, da mi je beseda kar zastala na jeziku.

Nisem si mogel takoj razlagati ne svoje, ne njene zadrege. Toda, ko sem malo minut nato odhajal, uzrl sem slučajno na stranski mizici mej papirnatimi rožami in v posrebnem okvirju fotografijo mladega moža, majhuih, živih očíj in črne brade.

„Ah,“ mislil sem si, „jaz bedak!“

s svojimi tovariši ustanovil novo „svobodnemiselnost“ stranko. Tako bode tedaj liberalizem zopet začel cvetiti po možeh, kateri so mu zadali smrtno rano, in Suess bo novi prerok propalega Izraela. — Čudno!

Želja Nemcev po okrožnem sodišču v Trutnovem se bode venderle uresničila. Justično ministerstvo je namreč pozvalo občinski zastop trutnovski, naj se izjavi, je li pripravljen sezidati poslopje za okrožno sodišče proti temu, da mu država obrestuje stavbeni kapital.

Krščansko-socijalna ideja — neumnost. Te besede je bilo brati pred nekaj dnevi v nekem telegramu, katerega objavlja prostokonservativni berlinski list „Post“, in kateri je baje došel iz peresa nemškega cesarja. Dotični brzojav se glasi: „Berlin, 28. februarija 1896. Stöcker je končal, kakor sem pred leti napovedoval. Politični pastori so nesreča. Kdor je kristjan, je tudi „socijalen“. Krščansko-socijalna ideja je — nespamet, ki vodi do napuha in nestrpnosti. Gospodje pastori naj se brigajo za duše svojih občin in skazujejo ljubezen do bližnjega, za politiko naj se ne menijo, ker jih prav nič ne briga. Viljem I. R.“ Liberalni listi bobnajo v svet, da je nemški cesar hotel s tem pokazati, kako mržnjo goji do krščansko socijalne stranke, češ da je nevarna krščanstvu. S tem brzojavom, pišejo imenovani listi, hoče cesar dokazati, da je vodja nemških krščanskih socialistov Stöcker politično mrtev, ker se je namreč oklenil krščansko-socijalne ideje. Krščansko-socijalni listi brez izjeme izjavljajo, da ne morejo verjeti, da bi bil ta brzojav v resnici došel iz cesarjeve roke. „Reichspost“ piše: „Navajeni smo sicer na vsakovrstne čudne izraze cesarja Viljema posebno iz njegovih dijaških let, mej temi posebno njegovo mnenje o dvoboju, vendar pa nikakor ne moremo verjeti, da bi bilo poročilo berlinske „Post“ resnično. Po našem mnenju je največje razžaljenje, ako se polagajo cesarju na jezik take besede, katerih ne more izustiti noben pameten človek. Mi smo in ostanemo tega prepričanja, da je oče navedenega telegrama sam baron Stumm, ki je v svojem listu hotel pokazati mržnjo do krščanskih socialistov.“ — Mi se strinjamo z navedeno trditvijo ter izjavljamo, da je samo zlobnost vodila moža do tega koraka.

Dogodki v južni Afriki. Poročila iz Captowna in Pretorije o praskah mej Angleži in Bursi so sicer nekoliko potihnili, vendar splošna razburjenost še ni pomirjena. Vzrok temu je znani vodja Chartered-Company Rhodes, ki je kriv, da vlada v deželi splošna nezadovoljnost. Kako slabo skrbi Anglija za mir v Transvaalu, je najboljši dokaz to, da še vedno podpira imenovano tlačiteljsko družbo in vodjo sili, naj ukroti nezadovoljne Burse. Angleška naklonjenost do zlatega kralja se je pokazala posebno v jedni zadnjih sej spodnje zbornice, v kateri je vlada na vso moč zagovarjala njegovo postopanje. Predsednik Krüger je baje tem povodom izjavil, da bi si bil želel biti navzoč pri dotični seji, koder bi bil odločno zavrnil governike, ki so odobraval nečuvstvo počenjanje Rhodesovo. Govorilo se je sicer, da odstopi zlati kralj ter prepusti vodstvo zlate družbe kakemu drugemu „veščaku“, toda ta govorica se do sedaj ni uresničila. Rhodes želi skoraj gotovo tako dolgo ostati na sedanjem mestu, dokler ne pospravi vse zaklade transvaalske in postane samostojni vladar. Upajmo pa, da se Bursi prej ko prej otresejo njegovega jarma in ga poženó tje, od koder je prišel. Krivica le nekoliko časa gospoduje!

Trgovska in obrtniška zbornica.

(Dalje.)

III. Zbornični svetnik France Hren poroča o prošnji gospodarskega odbora v Matenjivasi, da naj se obdrži dosedanji letni in živinski semenj, ki se vrši v dan 24. junija vsakega leta v Matenjivasi. Pri dotičnih poizvedovanjih se je pokazalo, da se v tem kraju že od pamtiveka v dan 24. junija vsakega leta vrši letni in živinski semenj; listine, s katero se je dovolil ta semenj, ni bilo najti. Trgovska in obrtniška zbornica ima že odkar obstoji zabeležen ta semenj v svojih zapiskih in tudi c. kr. okr. glavarstvo v Postojini je l. 1874, ko je zbornica poizvedovala o letnih in živinskih semnjih, z dopisom z dne 17. avgusta 1874 naznanilo, da je v Matenjivasi v dan 24. junija vsakega leta letni in živinski semenj.

Gospodarski odbor v Matenjivasi je sedaj, ker se ne more izkazati z nobeno listino, s katero bi se

bila dala pravica za ta semenj, vložil na c. kr. deželno vlado prošnjo, da bi se naj dovolil nadaljni obstoj tega letnega in živinskega semnja. Semenj je bil doslej primeroma dobro obiskan in to je znamenje, da je tudi potreben za prebivalstvo v Matenjivasi in okolici. Da naj semenj še nadalje obstoji, temu ne ugovarja nobena sejmska občina in ker je iz narodnogospodarskega stališča obstoj semnja utemeljen, se pridružuje odsek priporočilu c. kr. okrajnega glavarstva Postojinskega in predlaga: Cestita zbornica se izreče v svojem poročilu na c. kr. deželno vlado za nadaljni obstoj letnega in živinskega semnja v Matenjivasi. — Predlog se sprejme.

IV. Zbornični svetnik Iv. Baumgartner poroča imenom odseka o mogočem dohodku cementne tovarne na Dovjem in predlaga: Zbornica naj poroča oziraje se na dognana poizvedovanja. — Predlogu se pritrdi.

V. Zbornični svetnik France Omerša poroča na podlagi poizvedovanj završenih od zbornice o mogočem dohodku „Prve zadrage za žebljarski obrt in druge izdelke iz železa v Kropi“ in predlaga: Zbornica naj poroča v zmislu odsekovih izvajanj. — Predlog se sprejme.

VI. Zbornični tajnik poroča imenom odseka, da je J. P. c. kr. davčni uradnik v p. prosil za podelitev dopustila za poizvedovalno pisarno za Kranjsko, da bi dajal pojasnila o kreditnih razmerah tvrdk. Prositelj je bil 15 let v raznih krajih Kranjske davčni uradnik in 10 let glavni zastopnik zavarovalnice „Phoenix“. Zbornica se je v svojem, potem c. kr. deželne vlade na visoko c. kr. trgovsko ministerstvo podanem poročilu z dne 20. junija 1885, št. 681 izrekla, da so poizvedovalne pisarne posebne važnosti in če opravljajo te zanesljive, neomadeževane in zaupne osebe, ki imajo tudi potrebno kupčijsko in tudi sicer občo izobrazbo: so te za onega, ki kredit daje, kakor tudi za onega, ki ga jemlje, velike vrednosti. Zbornica se je takrat izrekla tudi za to, da bi taka pisarna lahko tudi na Kranjskem koristno delovala. Ker se od takrat niso premenile razmere in se more misliti, da si je prositelj za opravljanje napominane pisarne potrebno občo in kupčijsko izobrazbo tudi prisvojil, predlaga odsek: Zbornica naj poroča v zmislu tega poročila. Zbornični svetnik Ivan Baumgartner vpraša, če bi ne bilo mogoče v tem smislu poročati, da naj se prositelju podeli zaproseno dopustilo za poskušnjo za dobo enega leta. Po pojasnilih poročevalčevih se sprejme odsekov predlog. (Dalje sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. maja.

(Pogreb) pokojnega monsg. in dekana Kožuha je bil tako velikanski, da si lepšega na deželi pač ne moremo misliti. Vdeležilo se ga je nad 40 gg. duhovnikov. Natančnejši opis prihodnjič.

(Konkurenčni načrti za zgradbo novega poslopja na mestu bivše meščanske bolnišnice) v Spitalskih ulicah so, kakor naznanja razglas mestnega magistrata, priobčen v 106. številki našega lista z dne 11. maja t. l., razstavljeni v bralni sobi deželne muzeja. Vseh načrtov je devet, izmed katerih je sedem razgrnjenih po stenah in treh mizah. Štirim načrtom priznana so darila, in sicer Ia in Ib po 1000 kron, IIa in IIb po 600 kron. Po določenih načelih ni smel zgradbeni strokovnik presegati vsote 300.000 gld. in načrti so morali ozirati se na trojni namen poslopja, v katerem je nastaniti več trgovin in mestna hranilnica, v ostalem pa zasebna stanovanja. Zazidanega prostora je 1780m² po načrtu Ib, po drugih nekoliko manj, vendar razlike ni dosti. Stavbni proračuni kažejo strokov: za načrt Ia — 293.848 gld. 64 kr., za načrt Ib — 293.700 gld., za načrt IIa — 158.699 gld. 46 kr., za načrt IIb — 280.486 gld. 18 kr. Vsi načrti so umerjeni po razširjenih Spitalskih in Lingarjevih ulicah ter kažejo proti Ljubljani in v Lingarjevi ulici dve daljši strani, tako da vnanji obris predstavlja „trapezoid“. Glavna fagada pri vseh načrtih je obrnjena proti vodi in je zlasti pri Ia impozantna, ker ima v jednem nadstropju 16 sicer priprosto, a vendar okusno okrašenih oken ter jako lična in enakomerna pročelja na vseh štirih straneh. Ta načrt se odlikuje tudi po svojih treh, skoro jednako visokih nadstropjih, po bolj priprosti strehi in še dosti praktični razdelbi notranjih prostorov, ki imajo neposredno in posredno svetlobo, kakor n. pr. koridor v dveh traktih velikega poslopja. Glavni vozni uhod je v načrtu Ib iz ogle ob mostu, kar se menda ne odo-

brava, ker je to najpripravnější in najlepši kraj za vstop v trgovino. Večina načrtov ima po tri vhode in stopnišča na pripravnih, dosti razsvitljenih krajih. Po načrtih Ib, IIa in IIb ni v nadstropjih hodnikov, zato so prostori obsežnejši ter imajo obilo direktne svetlobe. Pritlični prostori, kupčiji namenjeni, so gledé svetlobe in pripravnosti prav vzorni, dasi so projektanti imeli pred očmi zdaj somernost, zdaj trdnost poslopja, zdaj moderne potrebe velike kupčije. Da je strokovnik po načrtu IIa tako nizek, pripisovati je nekaj „mezaninu“, to je samo 3 metre v notranji svetlobi visoko prvo nadstropje, ki odgovarja pač zahtevam trgovine, a za pisarne ni prikladno; sicer je pa neverjetno, da bi se s proračunjenom vsoto moglo shajati. Na podlagi jednotne cene za kvadratni meter se je aproksimativno določil strokovnik, pri dejanski izvršitvi zgradbe po tem načrtu bi pa bržkone zgradba mnogo več stala. V obče moramo priznati, da so se projektanti mnogo trudili pri sestavi načrtov, katerih vsak ima svoje prednosti in lepote, a tudi kake pomanjkljivosti, katerih se je najboljšim strokovnjakom težko izogniti, ker poslopje naj vstreza, kakor smo zgoraj omenili, trojnemu smotrom, ki se pa tekom časa v marsičem spremené, osobito z ozirom na razvoj mestne hranilnice in trgovine. Kakor se čuje, je izmed obdarovanih projektantov jeden Čeh, jeden Hrvat, jeden Kranjec in jeden Nemec. Kaj več in natančneje bomo pa čuli, ko se utegne prijaviti komisijski zapisnik, ki ga sestavlja v svrhu priznanja razpisanih daril v to izbrana strokovna enketa. Našim čitateljem toplo priporočamo, da si ogledajo ta do 25. maja razstavljena krasna in jako poučljiva dela izbornih strokovnjakov, ki so temeljito morali proučiti vse razmere, da so stavbenemu programu zadostili.

(Sprejem učencev v c. kr. kadetsko šolo za deželno brambo.) C. kr. ministerstvo za deželno brambo razglša pogoje za sprejem učencev v c. kr. kadetsko šolo za deželno brambo. — Natančne pogoje in obrazce za prošnje objavlja uradni list „Lai-bacher Zeitung“ v št. 104 z dne 6. maja 1896.

(Osebnost.) Novi prometni vodja za c. kr. državne železnice, g. Ludovik Proske je 7. t. m. prevzel vodstvo v Beljaku.

(Ubežal je) dne 7. t. m. ob 6. uri zjutraj prisiljenec Ferd. Klammbauer. Delal je v Kolodvorskih ulicah.

(Pogreša se) od 8. aprila t. l. 30letni Ernest Zupin iz Ljubljane. — Ko je šel od doma, je imel novo belkasto obleko in bel klobuk. Postave je majhne in bolj širokega obraza. — Ko bi kdo vedel za njegovo bivanje, naj blagovoljno sporoči Antonu Zupinu v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

(Ljubljanski južni kolodvor) se bode vender le razširil. Prostori za restavracijo se bodo povečali in vsled tega prestavili razni uradi.

(Nepoklican zastopnik.) Iz Cerkelj na Gorenjskem: Pri nas imamo moža, kateri bi na vsak način rad bil kak zastopnik. Zelel je zastopati kmetske občine našega volilnega okraja v deželnem zboru. A ni bil izvoljen. Dalje hoče zastopati Cerkljane v „Sl. Narodu“. Ta list je namreč v petkovi številki prinesel iz Kranja telegram, v katerem se novoizvoljenemu županu ljubljanskemu g. Hribarju kliče gromovit „Živio!“ Podpis: Cerkljani. — Iskali smo onih Cerkljanov, a jih nismo našli. Mi živimo z g. Ivan Hribarjem v lepem miru kot dobri sosede, tudi mu vse dobro in najboljšo voščimo, a telegrama „Sl. Narodu“ nismo nobenega poslali. Če pa hoče kak nepoklican Ne-cerkljan zastopati Cerkljane v „Sl. Narodu“, — onemu kličemo: Ne boš Jaka!

(Z Vrhniko) 12. maja: Socijalno-demokratsko gibanje. Že dalje časa smo opazovali, da so se nekateri elementi mej delavskim in rokodelskim stanom pričeli zanimati za socijalno-demokratska načela ter je z listom „Delavec“ trositi mej ljudi. Stvar se je celo zanesla mej ude katol. rokod. društva, katero je bilo slednjič primorano, nekatere ude zaradi pospeševanja takih pogubnih načel iz društva odstraniti. Mislilo se je, da ta naš mir razjedajoča stranka kmalu sama na sebi razpade, a v nedeljo, dne 10. t. m. napovedan je bil prvi soc.-demokratski shod v neke gostilni, ki naj bi našim demokratom gladil pot mej ljudstvom in delavcem. Naše zavedno ljudstvo in velika večina izmej delavskega in rokodelskega stanu pa je pokazala, da si od takih ljudi ne da nikakor teptati ne vere in ne narodnosti in da sploh ne mara imeti nobene zveze s takimi, ki rujejo proti cerkvi, gospo-

darjem in kmetom. Shod se ni mogel vršiti, ker so bili vsi prostori že pred določeno uro zasedeni od kat. rok. društva in soc. demokratična stranka ni imela nobenega svojih vernih poslušalcev. Zaradi nedostatnih prostorov moral je gosp. okrajni glavar marquis Gozani shod takoj zaključiti, ne da bi bila demokratom najmanjša prilika dana usta odpreti. Ljudstvo je to vest z burnimi živio-klici pozdravljalo in socijalni demokrati so poparjeni pobrali svoja kopita in odšli. Pokazalo se je tu očitno, kako velikega pomena je za naše razmere kat. rokodelsko društvo, kajti brez njega bi bila zmaga nad demokrati težko tako sijajna. Ali nas bodo demokrati še kedaj osrečili s svojim obiskom, ne vemo, a to vemo, da za soc. demokratične ideje na Vrhniki do zdaj še ni ugodnih tal in jih tudi — ne bode.

(Iz Preske) 12. maja. V ponedeljek 11. maja ob 1. uri popoldne se hipoma vname na Seničici pod klancem Tometovim Vrbkov mlin, ves lesen, napojen z oljem, v katerem je bilo več vreč lane-nega semena in trije sodi olja; mlinar, žena in hčeri so težko rešili dve kravi iz hleva; obleke, kakih 200 gld. krvavo prisluzenih, blaga in dveh prikljenjenih psov ni bilo časa rešiti, kakor stolp visoko je plamen švigal, le sreča, da je bila sapa mirna, sicer bi bil sosed Tome v veliki nevarnosti. Zapalil je najbrž mlinarjev otrok z žveplenkami. Ne lastnik mlina, ne mlinar nista bila zavarovana; zlasti mlinar Gašper Završnik in njegova družina se priporoča usmiljenim dobrotnikom v pomoč in podporo.

(Iz Mengša) 11. maja: Naši gasilci so imeli v nedeljo, dne 10. t. m. v Trzini slovesno službo božjo, katere se je udeležilo moštvo polnoštevilno. Cerkveni moški zbor je pel pri sv. opravi izborni. Marsikateri je mislil, da je naš godbeni klub že davno zmrznil. Toda varal se je vsak. Povedati moram, da se je po daljšem spanju na novo probubil in toliko priučil, da nas bode prav kmalu zopet razveseljeval. Še jedno vprašanje, kateri slovenski list je najcenejši? Po mojem, seveda ne merodajnem mnenju je najcenejši slovenski list „Rodoljub“, kateri se za 80 borih soldov pošilja štiri leta; za peto leto se pa še kot nameček privrže. Jaz menim, da „Rodoljubov“ urednik pri svojem delu ne vživa belega kruha, po tudi povitje ne.

(Divjega petelina) je vstrelila gospa Olga Kosler v Veliki Gori nad Ribnico.

(Celovski župan in „nemški Celovec“.) Piše se nam iz Celovca: Imamo, kakor ste že prav hvalevredno omenili, novega župana. V soboto je slovesno zaprisegel in ob tej svečani priložnosti je interveniral najnovejši celovski častni občan, ki je to čast dosegel sicer z nekakim „ach in krach-om“, kakor pravi Nemec, ki je pa nanjo, kakor se vidi, vendarle prav ponosen. Vsak po svojem! Nj. eksce-lencija g. dež. predsednik je pokazal ob tej priliki nekako „očetovsko skrb“ za Celovec, kakor je že njega navada. Novi župan je imel ob svečani priliki kajpak tudi svečan nagovor. Ne bodete se čudili, ko Vam sporočam, da je zadel pri tem tudi na nemško struno in s povzdignjenim glasom naglaševal, da hoče posebno skrbno varovati Celovec — nemški značaj. O tem glasovitem „značaju“ smo že toliko pisali, da bi bila vsaka beseda odveč! Gospodje, ki vedno zatrjujejo, kako svet jim je Celovec nemški značaj, zde se nam kakor mali paglavec, ki koraka samecat skozi gozd in samega strahu žvižga ter poje, potem pa prav korajžno zatrjuje, da se ni bal! — Zvečer so napravili požarni brambovci in pevska društva novemu županu podoknico. To so vam najnovejše novosti iz našega — „Krähwinkla“.

(Ljubi gospod cesar.) Pod tem naslovom je prinesel „Slovenec“ notico o desetletnem učencu Karolu Schmidtu, ki je v posebnem pismu naznanil cesarju željo, da bi bil rad vsprejet mej cesarske kadete. Ta želja se mu je minuli teden izpolnila. Iz kabinetne pisarne je došel na okrajno glavarstvo v Sonftenbergu poziv, naj se poizveduje po imenovanem dečku in se deček predstavi naborni komisiji, ako je resnično vse, kar je omenil v svojem pismu. Njegov učitelj mu je izdal najboljšo pričevalo. Naborna komisija ga je spoznala sposobnim in deček pride v kratkem v kadetni zavod v Fischamendu. Vsled tega vlada velika zadovoljnost mej ondotnim prebivalstvom. Najbolj je pa seveda vesel deček sam, kateremu se je tako naglo izpolnila vroča želja, postati vojak.

Društva.

(Vabilo k zabavnemu večeru) ki ga priredi Katoliško društvo za delavke v proslavo imen-dne p. n. gosp. društvenega predsednika kanonika Janeza Nep. Rozmana dne 17. maja t. l. ob 7. uri zvečer v dvorani na Žabjeku št. 8. Vspored: 1. Dr. Jan. Krek: „Čestitka“, vglasbil P. Angelik Hribar. 2. „Popotnik“ A. Nedved. 3. „Naša zvezda“ M. Vilhar. 4. „Domovini“ dr. B. Ipavec. 4. „Košarica jagod“. Igrokaz s petjem v treh dejanjih. Spisal J. K. Goran. — Vstop je dovoljen udom in povabljenim gostom. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Vabilo k C. V. I. odborovi seji) „Slovenske Matice“ v sredo, dne 27. maja t. l. ob 5. uri popoldne v društvenih pisarniških prostorih. Dnevni red: 1. Naznanila predsedništva. 2. Odobrenje zapisnika o C. V. I. odborovi seji. 3. Poročilo gospodarskega odseka (računi in hišne poprave). 4. Poročilo književnega odseka (letosnje knjige in tvarina za prihodnje leto. 5. Poročilo o pripravah za občni zbor. 6. Posameznosti.

(Pevsko društvo „Ljubljana“) Gg. pevci pevskega društva Ljubljana izvolijo naj se v četrtek dne 14. t. m. ob 2. uri popoldne polnoštevilno udeležiti društvenega shoda; ob enem vam vesela vest; z današnjem dnem prevzel je prevodstvo občeslani g. prof. Gerbic.

(C. kr. poštno hranilnični urad na Dunaju) je te dni razpošiljal okrožnico z računom za mesec april. Iz iste povzamemo sledeče podatke. V minolem mesecu se je 1.170.133krat vložilo skupaj za 133.881.959 gld., od tega na Štajerskem 55.711krat za 4.872.186 gld., na Koroškem 16.839krat za 1.452.211 gld., na Kranjskem 12.823krat za 1.157.918 gld., po Primorju 21.011krat za 2.654.181 gld., po Dalmaciji 7592krat za 610.702 gld.; vrnili so pa 306.246krat za 133.919.501 gld., od tega na Štajerskem 8783krat za 2.167.088 gld., po Koroškem 2192krat za 397.623 gld., po Kranjskem 1615krat za 379.351 gld., po Primorju (Istra-Trst-Gorica-Gradiška) 5078krat za 1.301.427 gld., po Dalmaciji 895krat za 84.468 gld. Od dne 12. januvarija 1883, ko je zavod začel poslovati, vložilo se je 90.812.081krat v skupnem znesku za 10.712.572.151 gld. 87 kr., izvzelo pa 24.807.731krat za 10.611.923.521 gld. 70 kr., tako je v blagajnici preostalo čistih 100.648.630 gld. 17 kr. Med izplačili nahaja se tudi znesek za 29.629.145 gld., za kar je urad vložnikom po želji kupil in odposlal vrednostnih papirjev. V prometu nahaja se 11.928 rentovnih knjižic, ki so vredne 24.188.900 gld., potem 1.141.215 vložnih in 29.347 čekovnih knjižic. Svojo knjižico z besedilom slovenskim je po jeden vložnik izgubil v Guštanju, v Proseku, v Vozenici, dva pa v Središču; prva knjižica velja 363 gld. 36 kr., druga 86 kr., tretja 22 kr., četrta 50 kr., peta 2 gld.; pravico do nove knjižice ima vložnik prvi in četrti dne 15. maja, drugi dne 14. maja, tretji dne 3. maja, peti pa dne 22. maja. Novo in sicer tretjo pošto z nabiralnico dobilo je mesto Gorica. V neuradnem delu okrožnica objavlja črtice o poštni branilnici na Ogerskem, Francoskem, Italijanskem, Nizozemskem. Švedskem.

Narodno gospodarstvo.

Kmetovalci, pozor!

V državnem zboru se posvetujejo poslanci o tem, kako bi se raznim stanovom v državi dalo izdatno pomagati. Napravili so postavbo za pokojnino vdov in sirot umrlih državnih uradnikov in mora se reči, da so vsaj vdovam višjih uradnikov lep kot umerili po 6.000 kron na leto. No to se že da živeti!

Finančni minister je predložil še več drugih postav, da se uravna, to je: poviša plača duhovnikom in raznim drugim uradnikom. Duhovnikom niso kaj primaknili, le nekoliko pravičnejše hočejo računati razne dohodke. Tako n. pr. misli minister, da kapelan lahko živi, če ima na leto 300 gld., med tem ko njegov sošolec profesor ali sodnik ali okrajni glavar mora imeti 1.600 gld. oziroma 2.400 gld. Pa saj privoščimo vsem tem gospodom povišanje, da si bo v ta namen treba pri davkih okrog 13 milijonov na leto več spraviti. Ko bi se bil le minister tudi na kmete kaj spomnil. S težavo so ga pripravili do tega, da je obljubil pri zemljiškem davku odjenjati za pol drug milijon.

A poslanci kmečkih občin so stavili v državnem zboru predlog, naj se da v podporo kmetiškega stanu kaka večja svota denarja. Nekateri so terjali 100 milijonov, drugi nekaj malo manj, a vsi so bili v tem edini, da nekaj se mora zgoditi tudi za kmetovalce.

V teh razmerah torej smemo pričakovati, da pride podpora za kmetovalce in potrebni so je.

Kako pa se bode ta podpora delila? Deželna vlada z deželnim odborom bo imela denar v rokah, a komu ga bodo dali?

Najbolj bi kazalo po občinah, a mnogo poslancev je temu nasprotnih, češ, da pri taki delitvi ne

bodo podpore dobili oni, katerim je namenjena. Zupani in odborniki obrnejo take podpore navadno za občinske potrebe in namen podpore se ne doseže. Zato so prišli na to misel, da se denar da kmečkim zadrugam in kmetijskim podružnicam v porabo. Ta misel je sama na sebi prav dobra in pametna, zakaj v zadrukah so res taki, ki se trudijo si pomagati in kmetijske družbe, podružnice skrbijo za izboljšanje kmetijskih razmer.

To bi torej veljalo, vendar za naše razmere je treba previdnosti.

Ako bodo delili po kmečkih zadrukah, jih imamo komaj en par. Vse drugo je še prazno, — in zopet bodo samo nekateri dobili, drugi ki so počasni in neukretni, bodo zamudili.

Skoraj tako bo, ako bodo delili podružnicam kmetijske družbe. Njihovo število je precej veliko, vendar so neenakomerno razdeljene in mnogo potrebnih kmetovalcev je, ki še niso udje. Dalje so odbori kmetijskih podružnic večkrat v prerahli zvezi s kmetovalci, tako da bolj oddaljeni udje podružnice malo čutijo blagodejni vpliv podružničnega delovanja.

Ako bi torej le te podružnice delile in rabile podporo, bi tudi ne bilo pravo, za to menimo, da se je treba o stvari še pravočasno poučiti in pripravi.

Najbolje bi pač bilo, ko bi bile zadruge povsod osnovane in bi zadruge dobile podporo, to bi zares kaj koristilo.

Predno pride podpora, bi se dalo še marsikaj napraviti, zato opozarjamo vse rodoljube, vzlasti kmetovalce, naj si urno in modro napravijo zadruge, da bodo mogli opravem času potegniti se tudi za podporo.

Pri nas bi najbolje kazalo po zadrukah in podružnicah deliti te podpore, ker tako bi saj koristile kmečkemu gospodarstvu.

Zato zakličemo, čujte da ne zamudite pravega časa.

Nasvete, kako zadruge osnovati, daje radovoljno uradništvo.

Telegrami.

Dunaj, 13. maja. Ministerski predsednik Banffy je zjutraj dospel semkaj.

Dunaj, 13. maja. Včeraj zvečer se je vršil mnogoštevilno obiskani ljudski shod, katerega je priredil meščanski klub mestnega sveta. Govoril je mej drugimi dr. Lueger, ki je pozivljaj k jedinstvi mej nemškimi nacionalci in antisemiti.

Dunaj, 13. maja. Kazenski odsek je vsprejel v včerajšnji seji predlog poslanca grofa Pininskega in tovarišev, v katerem se določa kazen gledé nekoncesijonovanega posredovanja mej izseljenci. Kazen se določa na zapor od 8 dni do 6 mesecev in eventualno na denarno kazn do 4000 gld. — Poslanec Lewicki je predlagal resolucijo, v kateri se vlada pozivlja, naj kolikor možno naglo vredi izseljevanje.

Dunaj, 13. maja. „Pol. Corr.“ poroča: Brezplačna pot je pod gotovimi pogoji odprta izselnikom v braziljansko državo Sao Paolo. Sprejmó se pa le izseljenci iz Kranjske, Štajerske in Hrvatske. Izrecno je pot zaprta gališkim izseljencem.

Budimpešta, 13. maja. V včerajšnji seji je interpeloval poslanec Ugron radi postopanja srbske vlade v zadevi zadnje Ogrom sovražne demonstracije.

Budimpešta, 13. maja. Vladni list objavlja cesarjevo pismo, s katerim se vseučilišču povodom tisočletnice dovoljuje promocija več mož častnim doktorjem tukašnjega vseučilišča. Med drugimi sta promovirana: Nadvojvoda Josip, častnim doktorjem modroslovja in bavarski princ Karol Teodor častnim doktorjem zdravilstva.

Za slabotne

bolehave vsled pomanjkanja krvi in na živcih, blede in slabotne otroke; izvrstnega okusa in preizkušnega učinka je **Železnato vino** lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta) priporočeno od mnogih zdravnikov. — Pol litera steklenica velja 1 gld., pet pol literških steklenic gld. 4.50. (122 50—13) 2

Umrli so:

11. maja. Marija Lukman, sprevednika hči, 16 mesecev, Tržaška cesta 8, rhachitis. — Marija Radovič, prodajalka, 20 let, Sv. Jakoba trg 1, jetika.

12. maja. Marija Rekar, poštnega sluga hči, 10 mesecev, Reber 4, spridenje vranice. — Ciril Šerjak, trgovskega pomočnika sin, 11 mesecev, Zobjak št. 4, meningitis basilaris. — Franc Kozlevčar, delavec 75 let, Soteska 10, marasmus.

V hiralnici:

11. maja. Anton König, krošnjar, 45 let, jetika.

Tuji.

10. maja.

Pri **Lloyd**: Hušner iz Žiljkova. — Kosliček z Dunaja. — Bežek, Hrvat iz Žužemberka. — Privola iz Zagreba. — Metzger iz Idrije.

Tržne cene v Ljubljani

dné 13. maja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 80	Speh povojen, kgr.	— 66
Rež,	7	Surovo maslo,	— 75
Ječmen,	6	Jajce, jedno	— 2
Oves,	7	Mleko, liter	— 10
Ajda,	7 60	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso,	6 80	Telečje	— 64
Koruz,	5 50	Svinjsko	— 66
Krompir,	2 40	Kostrunovo	— 40
Leča, hktl.	12	Piščanec	— 55
Grah,	12	Golob	— 18
Fižol,	12	Seno, 100 kgr.	— 1 96
Maslo, kgr.	— 94	Slama, 100	— 2 13
Mast,	— 68	Drva trda, 4 kub.m.	— 6 40
Speh svež,	— 64	" mehka, 4 " "	— 4 80

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
12	9. zvečer	736 7	12 5	sl. jvzh.	skoro jasno	
13	7. jutraj	734 0	7 6	sl. vzjvzh.	skoro jasno	0 0
	2. popol.	730 6	24 2	sr. sszh.	skoro oblč.	

Srednja včerašnja temperatura 14°0' in za 0-3° nad normalom.

Tovarniška zaloga 248 20-7
šivalnih strojev in pristojev za vozarenje

Iv. Jax v Ljubljani, Dunajska cesta št. 13
priporoča kot najboljši pristoj za vozarenje na daljavo

„Dürkopp-Diana“

Katalogi zastoj in franko.

Zavod
34 za 26-9
umetnost
slikarij
na
steklo
B. Škarda
v Brnu.

Specijaliteti:
Izdelovanje cerkvenih oken.
Sedemkrat odlikovan.
Cenik zastoj in franko.
Katalogi na upogled

Primerna

Najboljše ure po najnižjih cenah.

birmanska darila.

Popravila zanesljivo pod jamstvom.

Velika zaloga

Styria-koles

in raznovrstnih drugih zistemov.

Mehanična delavnica za svako popravilo, vse po najnižjih cenah.

V obilni nakup se uljudno priporoča in prijazno vabi

Fr. Čuden, urar v Ljubljani, Mestni trg, nasproti rotovžu.

Schieht-ovo patentovano milo

avstro-ogerski patent 282 5

oblastveno zasigurno varstvena znamka

je najboljša za perilo in poljubno domačo porabo; zedinjuje najlepši čistilni uspeh z največjo milobo glede ohranjenosti blaga; proizvodi najčistejšo beloto, ne daje perilu neprijetnega duha; je osobito priporočljivo za pranje volnine. Tudi je izvrstno snažilno sredstvo pri umivanju in kopanju za odrasle in otroke.

Poskušnje ne bode nikdo obžaloval.

Dobiva se skoro v vseh prodajalnicah na drobno.

Prijatelji slovenske akad. mladine, naročite se na

„ZORO“

ki je glasilo slov. katol. akadem. dijaštva. Cena: Za nedijake 80 kr., za dijakke 50 kr.

Upravnik: **Pavel Marija Valjavec**, stud. iur., Dunaj, V., Matzleinsdorferstrasse 76, III, 31.

Najboljše, svetovno črnilo za čevlje!
Kdor hoče imeti svoje obuvalo lepo temno-črno se lesketajoče in si je želi ohraniti trpežno, kupi naj edino le
Fernolendtovo črnilo za čevlje
c. kr. priv. ustanov. leta 1832 tovarne, ljene na Dunaji.
Povsod v zalogi.

Radi premnogih malovrednih ponarejanj pazi naj se natančno na moje ime: **St. Fernolendt.**

Priporočam tudi ličilo za čevlje, snov za ohranitev usnja, univerzalno nepremočno mazilo. Vsakovrstne tinte, svitla naravna crme za svitlo usnjato obuvalo in pisarni pečatni vosek. 33 52-18

Ne trajte tuje bobove kave, ki nima nič redilnega!

Kdor pa vzame 2/3 prave

Kneippove sladne kave,

a v rudečih zavitkih

s tu pristavljeno varstveno znamko, in 1/3 prave 145 24-8

Oelz-ove kave,

dobi odlično redilno in dober kup kavino pijačo.

Na prodaj je povsod. 23 12-2

Sidro
Liniment. Capsici comp.

18-10 z lekarne Richter-jeve v Pragi 296

priznana izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobilo posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 726 70-45

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna

pri zlatem levu v Pragi.

Vse stroje za poljedelstvo.
Vnovič znižane cene!

IG. HELLER na Dunaju

29 2 11/2 Praterstrasse 49 208 20-5

Zastopniki se iščejo!

Pred ponarejanjem se je treba posebno varovati!

Cement,
železniške šine,
traverze,

264 12

vsakovrstno železo za vezi, strešni papir, cinkasti in pocinkano ploščevino, storje za obijanje stropov, samokolnice, vsakovrstno kovanje za okna in vrata, sploh vse, kar se pri stavbah potrebuje,

priporoča po zelo znižanih cenah

Andrej Druškovič, trgovec z železnino

Glavni trg 9/10. Ljubljana. Glavni trg 9/10.

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz

Nr. 11, Parterre

Najbolje priporočena za preskrbljenje vseh v kurzem listu zaznamovanih menic in vrednostij

Velika zaloga stavbinskega materijala.

F.P. VIDIC & Comp. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah

Zarezane strešnike (Strangfalzziegel), najboljše in najceneje kritje streh.
Lončene peči in štedilna ognjišča iz lastne tovarne, kakor tudi
Česke peči.

Nastavke za dimnike in

(Steinzeug) za vodovode, stranišča itd.

cevi iz kamenine.

Šamotne ali mozajik plošče in plošče iz Portland-cementa za tlakanje cerkev, hodnikov, trotoarjev itd.

Roman-Cement.

Portland-Cement iz tovarne na Dunjem.

Ognju protivno opeko in plošče.

Strešno lepnico (Dachpappe) ter vse v stavbino stroko spadajoče predmete.

Trstne storje in karbolinej.

Najnižje cene.

(265 30—12)

Št. 11.720.

Razpis.

349 3—2

Za električno razsvetljavo v Ljubljani potrebovalo se bode

impregniranih kolov

in sicer:

150 komadov 7-5 do 8 m dolgih, 180 mm na gorenjem koncu debelih;

500 " 8-9 m " 180 mm " " " "

50 " 9-10 m " 200 mm " " " "

Podjetniki, ki bi hoteli dobaviti te kole, vabijo se, da vložé pri podpisnem magistratu svoje kolekovane in s 5 % nim vadijem (premljene ponudbe

do dne 20. maja letos

12. ure opoludne.

Pogoji in predpisi, tikajoči se impregniranja, dobé se v mestnem stavbinkem uradu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

4. dan maja 1896.

Zahvala in priporočilo.

Uljudno naznanjam slav. občinstvu, da sem premestil z dném 7. maja

svojo gostilno

s sv. Jakoba trga št. 11 v popolnoma prenovljene prostore hiše gospoda Ravniharja (poprej Permetova hiša)

v Špitalski, oziroma Ribji ulici

vhod v Špitalski ulici št. 7, v Ribji ulici št. 6 pod novim naslovom

Gostilna pri zlati ribi.

Ob jednom se zahvaljujem čast. svojim dosedajnim gostom za obilno mi izkazano naklonjenost ter se jim kakor tudi drugim priporočam za bodoči obilni obisk. Skrbel bom prav posebno zadovoljiti cenj. goste z **izborno vinsko kapljico**, z vselej svežim **Koslerjevim marčnim pivom**, z dobro ukusno **gorko in mrzlo kuhinjo in čednimi, snažnimi posteljami** v prenočišču. Prireja tudi prav okusni **opoldanski obed in večerjo**, katero priporoča v stalno naročanje po nizki ceni. — Velespoštovanjem

351 3—2

FR. ROZMAN, gostilničar.

Koverta s firmo

in

vizitnice

priporoča

Katol. Tiskarna v Ljubljani.

Izprehodne palice,

319 30-15

kegli, lignum-sanotum kroglice, vozički za otroke, oanjice za potovanje, ariston-glasba, škatlice z glasbo, krožniki za kruh z napisom, razpela itd itd priporoča lepo narejene iz trpežnega blaga po nizki ceni

FR. STAMPFEL v Ljubljani, Kongresni trg (Tonhalle).

Jos. Černe

urar v Ljubljani

naznanja prečast. duhovščini in slav. občinstvu, da je moral vsled porušenja hiše svojo **prodajalnico in delavnico** premestiti na

Sv. Petra cesto št. 8

kjer ima sedaj lepo zalogo **vsakovrstnih ur**, katere priporoča o priliki binkoštnih praznikov za **birmanška darila**. — Vsprejema tudi najtežavnejše poprave ter izvrši po najnižji ceni.

363 2—1

Javna dražba.

Dne 18. maja 1896 ob 10. uri dopoldne se bodo pri deželnem sodišču v Ljubljani terjatve, ki spadajo v Fran Habjaničevo konkurzno maso, v skupnem znesku 3564 gld. 87 kr. potom dražbe prodale in sicer za vsako ceno.

Zaznamek terjatev zamore se vpogledati pri podpisnem oskrbniku.

Oskrbnik Fran Habjaničeve konkurzne mase:

Dr. Ivan Šusteršič l. r.

362 1—1

Dunajska borza.

Dne 13. maja.			Dne 12. maja.			Kreditne srečke, 100 gld.		
Skupni državni dolg v notah	101	gld. 30 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	147	gld. — kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	139	gld. — kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	15	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155	50	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18	35
Avstrijska zlata renta 4%	122	55	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	196	50	Rudolfove srečke, 10 gld.	25	—
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	20	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	19	Salmove srečke, 40 gld.	69	25
Ogerska zlata renta 4%	122	45	Tisine srečke 4%, 100 gld.	138	50	St. Genois srečke 40 gld.	71	50
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	—	Dunavske vravnave srečke 5%	127	—	Waldsteinove srečke, 20 gld.	61	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	948	—	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107	25	Ljubljanske srečke	22	25
Kreditne delnice, 160 gld.	354	25	Posojilo goriškega mesta	112	—	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	158	40
London vista	120	20	4% kranjsko deželno posojilo	98	50	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3400	—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	80	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	25	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	442	—
20 mark	11	75	Prioritetne obveznice državne železnice	222	75	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	95	25
20 frankov (napoleonor)	9	54	južne železnice 3%	166	75	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	61	—
Italijanski bankovci	44	45	južne železnice 5%	128	60	Montanska družba avstr. plan.	79	60
C. kr. cekini	5	65	dolenjskih železnice 4%	99	50	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	159	—
						Papirnih rubljev 100	127	50

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. **Kavarovanje** za zgube pri žrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vsoti sveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti **naloženih glavnice.**